

بررسی وضعیت کارگاههای صنایع دستی در روستاهای کویری با هدف اشتغال زایی و توسعه رشد اقتصادی جوامع روستایی

منطقه مورد بررسی : روستای بهرامجرد کرمان

رویا گلچین^۱، عباس مسعودی^۲، سیاوش رشیدی شریف آباد^۳

Roya_golchin2020@yahoo.com

Masoudiabbas@yahoo.com

S.rashidi@srbiau.ac.ir

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات کرمان

^۲ دکترای معماری و استادیار گروه معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان

^۳ دکترای معماری و استادیار گروه معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهربابک

شماره تماس : 09376214299

چکیده

برنامه های توسعه روستایی، جزئی از برنامه های توسعه هر کشور محسوب می شوند که برای دگرگون سازی ساخت اجتماعی - اقتصادی جامعه روستایی بکار می روند از سوی دیگر توسعه روستایی را می توان عاملی در بهبود شرایط زندگی افراد متعلق به قشر کم درآمد ساکن روستا و خودکفاسازی آنان در روند توسعه روستایی دانست در گذشته بعضی مدیران و سیاست گذاران امر توسعه، صرفا بر توسعه کشاورزی متمرکز می شدند، اگرچه توسعه کشاورزی در فرایند توسعه روستایی حائز اهمیت است اما امروزه نتایج نشان داده است که برای روستاییان مناطق گرم و خشک ایران و برای توسعه روستاهای این مناطق، به دنبال گزینه هایی غیر زراعی برای بالا بردن رشد اقتصادی و ایجاد کار و درآمد برای روستاییان از ضرورتهای حیاتی به شمار میرود. صنایع دستی یکی از سازو کارهای اقتصادی، به شمار می آید. برای تولید این صنایع، از منابع داخلی مانند: نیروی کار، مواد اولیه و ابزار کار که هشتاد درصد تولید را فراهم می کنند؛ استفاده می شود. تولید صنایع دستی اثر مستقیم بر درآمد ناخالص ملی دارد و هرگونه افزایش در میزان تولید و بهبود کیفیت، در افزایش آن تاثیر می گذارد.

هدف اصلی این تحقیق اشتغال زایی و توسعه رشد اقتصادی در جوامع روستایی می باشد که در راستای رسیدن به این هدف با استفاده از روش تحلیلی - توصیفی به بررسی وضعیت کارگاه های صنایع دستی در جوامع روستایی می پردازیم. نتایج حاصل از بررسی نشان می دهد که توسعه روستایی صرفا از طریق کشاورزی و زراعت محقق نمی شود بلکه باید با توسعه فعالیت های تولیدی همراه شود که کارگاههای صنایع دستی در این امر در حد زیادی تاثیر گذاراند، تا تفاوت درآمد شهرنشینان و روستائینان افزایش نیافته و مهاجرت روستاییان به شهر کاهش یابد.

سازمان نظام مهندسی معماری و محیط زیست

سازمان برنامه ریزی و اقتصاد

سازمان برنامه ریزی و اقتصاد

سازمان برنامه ریزی و اقتصاد

سازمان برنامه ریزی و اقتصاد

سازمان برنامه ریزی و اقتصاد

سازمان برنامه ریزی و اقتصاد

واژه‌های کلیدی: توسعه روستایی، توسعه اقتصاد روستا، صنایع دستی، اشتغال زایی

مقدمه:

از چند دهه اخیر با رشد پرشتاب صنعت، فناوری و امکانات در شهرها، عقب ماندگی و عدم امکانات در روستاها بیش از پیش مشاهده می شود و چنین تضادی منجر به مهاجرت جمعیت از روستاها به سمت شهرها گردیده و این مطلب خود سبب ساز عواقب و آسیب هایی از جمله، اختلاط و تضاد فرهنگی در ساختار اجتماعی، افزایش و رشد بی رویه جمعیت شهرها و افزایش ترافیک شهری، خالی شدن روستاهای واجد ارزش تاریخی، اکولوژیکی و ... از سکنه شده است. از آنجا که امکان اشتغال، درآمدزایی، امکانات رفاهی، فرهنگی و اجتماعی در اغلب روستاها محدود بوده این بخش از جامعه در معرض آسیب پذیری بیشتری قرار دارند و باید این مسئله مد نظر برنامه ریزان در حوزه علوم مختلف قرار گیرد چرا که بسیاری از روستاها علاوه بر نکات ذکر شده قابلیت جذب توریست و اکوتوریست را دارند و این پتانسیل خود نقش بسزایی در ارتقاء سطح فرهنگ و جنبه های اقتصادی آن جامعه ایفا می نماید، لذا با برنامه ریزی در جهت ایجاد مراکز خدماتی در راستای بهبود وضع روستاها می تواند بسیار راهگشا باشد.

در دنیای امروز که امکانات به صورت نابرابر توزیع شده اند توسعه روستایی با تاکید بر تعالی ارزش انسانی در کنار جنبه های مادی، معنوی و فرهنگی امری الزامی است. رشد جمعیت شهری و گذر زمان در چند دهه گذشته عاملی بود تا تغییرات بنیادی و اساسی در نحوه و شکل زندگی مردم به وجود آید، تغییراتی که گاه از سرشوق بود و گاهی تغییراتی از سر اجبار و نیاز در جامعه به وجود آمد که دیگر چاره ای برای رفع آن وجود نداشت و باید به آن تن داده می شد. شهرها و مراکز شهری با رشد و گسترش بی رویه خود به صورت کانون های اشتغال و فعالیت و نیز دسترسی به امکانات و خدمات درآمدند و در مقابل واحدهای سکونتگاهی روستایی، هر یک سرنوشتی خاص خود یافتند، مهاجرت بیشتر روستاییان به شهرها که در چند دهه گذشته به وفور شاهد آن بوده ایم، شلوغی شهرها و کاهش جمعیت روستاها به گونه ای که مشکلات زیادی نیز به همراه داشتند، سطح فرهنگی متفاوت روستاییان، ازدحام و ناآرامی در فضاهای شهری، هزینه های سنگین (زیاد) شهری و کمبود مسکن، مشکلات اشتغال و کمبود فضاهای رفاهی و عدم توجه به نیازهای بهره برداران باعث اهمیت و توجه توسعه روستایی شده است و همچنین دیگر پیامدهای شهری مشکلاتی را برای بهره برداران به همراه دارد و بهره برداران با یک سری آسیب های روانی مواجه می شوند که پیامد وجود سروصدا و ترافیک شهری و ناامنی و ناسازگاری با بقیه ساکنین شهری را برای بهره برداران به همراه دارد.

ایجاد مجموعه های تولیدی و کارگاه های صنایع دستی برای مردم جوامع روستای به هدف ایجاد مکانی که در راستای ایجاد امکانات رفاهی و ارائه خدمات برای روستاییان مورد توجه قرار گرفته و باعث یک نقطه قوت برای روستا و شهرستان میشود. پایین بودن درآمد روستاییان و مهاجرت به شهرها یکی از ضعف های روستاها محسوب می شود که تجارت و صادرات صنایع دستی از روستا باعث توسعه روستایی و بالا بردن رشد اقتصادی روستا میشود. یکی دیگر از پتانسیل های این پژوهش بالا بردن ارتقای سطح و کیفیت زندگی روستاییان و ایجاد اشتغال و افزایش بهره وری است. در این راستا تدوین مجموعه های تولیدی صنایع دستی در جوامع روستایی نه تنها در نزدیکی شهر قرار دارد بلکه از آلودگی هوا، سرو صدا و ترافیک شهری به دور می باشد و جویای فضاهای برای رفع نیازهای روستاییان و شهروندان می باشد.